

Verslag van de vergadering van de statencommissie Bestuur en Middelen van 24 november 2003 in het Provinciehuis

Aanwezig :

drs. W. Bos (voorzitter), drs. T.G.P.M. Ruijs (CDA), mevrouw A.H. Raven (CDA), drs. A.J. Ditewig (VVD), mr. J.H. Ekkers (VVD), F.J. Vos (VVD), mevrouw S. van Bruggen (PvdA), A.J. van Bokkem (PvdA), B. Levering (PvdA), R. Bijkerk (GL), drs. B. Nugteren (GL), drs. J.H. Gaaikema (D66), mevrouw A. Jonkers-Cornelisse (SP), D. van Leeuwen Boomkamp (LPF), J.J.J. Streefland (CU), dr. R. Bisschop (SGP), M. van de Groep (CU)

Voorts aanwezig:

D. Staal (CvK), J.G.P. van Bergen (gedeputeerde), J.P. Lokker (gedeputeerde)

Afwezig met bericht van verhindering:

mevrouw Swets (CDA), mevrouw G.B. van Keulen-Saenger (D66)

Ambtelijke ondersteuning: mw. Koninkx, mw. Klatter, de heren Versteeg en Rietveld.

Externe notuliste:

mevrouw N. Brummer, Voorneman Van Weerd Notuleerbureau

Adjunct-griffier:

L.C.A.W. Graafhuis

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom. Hij merkt op dat er een wijziging heeft plaats gevonden in de agenda. De voorzitter stelt voor om de gewijzigde agenda te volgen. Aldus wordt besloten.

2. Mededelingen

De voorzitter deelt mee dat een bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Swets en mevrouw Van Keulen. De heer Bisschop meldt dat hij aanwezig is in plaats van de heer Van Leeuwen.

De commissie heeft diverse stukken ontvangen:

- De wijzigingen van mevrouw Jonkers op het conceptverslag van de vergadering d.d. 27 oktober 2003.
- Een overzicht van GS betreffende de mening van de betrokken gemeenten inzake het onderwerp Heuvelrug.
- De brief van de fracties van PDR, CDA, D66 en CU van de gemeente Driebergen/Rijsenburg.
- De brief van de CDA-fractie van de gemeente Driebergen inzake de toekomst van de gemeente Driebergen/Rijsenburg.

3. Bestuurlijke organisatie op de Heuvelrug

De voorzitter merkt op dat er voor dit onderwerp twee insprekers zijn. Dit zijn de heer Letema van de gemeente Maarn en de heer Zoet van de gemeente Driebergen.

De voorzitter geeft aan hoe de procedure van het agendapunt zal zijn. De voorzitter stelt voor om de procedure te laten verlopen zoals afgesproken in het Presidium. Vanavond zal er een inventarisatie worden gemaakt van de vragen van de fracties. Aansluitend zal de gedeputeerde een aantal strategische vraagstukken beantwoorden.

Vóór de Kerst zal op alle vragen van de commissieleden schriftelijk worden geantwoord. Op 5 januari 2004 zal dit onderwerp opnieuw binnen deze commissie worden besproken. Naar aanleiding van de schriftelijke beantwoording van de vragen, kunnen nadere vragen gesteld worden. 19 januari 2004 zal een Statenvergadering plaatsvinden, waarin een beslissing zal worden genomen over dit onderwerp.

De heer Ruijs stelt voor dat de commissie in een later stadium opnieuw de mogelijkheid krijgt om aanvullende vragen, eventueel detailvragen, te stellen aan de gedeputeerde. De voorzitter vraagt of de commissie akkoord gaat met dit voorstel. Aldus wordt besloten dat de commissie tot 9 december a.s. de mogelijkheid heeft om vragen bij de gedeputeerde in te dienen betreffende dit onderwerp.

Inspreekers

De heer Letema, fractievoorzitter VVD - gemeente Maarn

De heer Letema merkt op dat hij niet zo zeer inhoudelijk over de herindeling wil spreken vanavond. De gemeenten hebben voldoende de tijd gehad om de commissie in te lichten over de mening van de gemeente inzake de gemeentelijke herindeling. Met name het tempo waarmee het proces zich ontwikkelt, wil de heer Letema onder de aandacht brengen. In het najaar 2002 heeft de commissie BEM ingestemd met een plan dat de gedeputeerde in juni 2003 met een finaal plan zou komen. De heer Lokker heeft vorig najaar aangegeven wat het tijdspad voor de gemeentelijke herindeling zou zijn. Hij heeft dit niet geheel kunnen waarmaken, maar de heer Lokker en zijn ambtenaren hebben dit tijdspad heel nauwlettend gevolgd. In mei 2003 heeft de heer Lokker met het Heuvelrugberaad en diverse B&W's overleg gehad en daarnaast hebben de gemeenteraden in het voorjaar de bevolking gehoord over deze kwestie. Voor de zomervakantie is er een voorstel gepresenteerd. Daarnaast hebben de gemeenteraden hun huiswerk gedaan. Het college heeft op 4 november 2003 haar standpunt bepaald. Er is echter geen besluit genomen. Het proces wordt hierdoor door de provincie zelf vertraagd. De heer Letema wil benadrukken dat dit door de gemeente Maarn wordt betreurd.

Er worden geen vragen gesteld aan de heer Letema door de commissieleden.

De heer Zoet, fractievoorzitter PDR - gemeente Driebergen/Rijsenburg

De heer Zoet merkt op dat hij spreekt namens de partijen, die het besluit van de gemeente Driebergen/Rijsenburg tot deelname aan de herindeling MALDD steunen. Dat zijn het CDA, D66, CU en PDR. In januari 2003 heeft de gemeenteraad van Driebergen/Rijsenburg het college opdracht gegeven om de gemeenten Maarn, Doorn, Amerongen en Leersum te benaderen om te spreken over de gevolgen van de herindeling MALDD. De colleges van de MALD-gemeenten hebben Driebergen/Rijsenburg laten weten dat zij vooralsnog niet met Driebergen/Rijsenburg in gesprek konden gaan. Zij voelden zich teveel gebonden aan de uitvoering van het provinciaal plan van de aanpak Bestuurlijke Toekomst Heuvelrug. In januari 2003 heeft de gemeenteraad van Driebergen/Rijsenburg het proces gestart hetgeen binnen de gemeente moest leiden tot het besluit over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Driebergen/Rijsenburg in oktober jl.. Dit besluit is ook daadwerkelijk genomen door de gemeente afgelopen oktober. Naar aanleiding hiervan is de gemeenteraad toegetreden tot het Heuvelrugberaad.

In het verleden is door de fractievoorzitters uit Driebergen/Rijsenburg overleg gevoerd met de heer Lokker over de positie van de gemeente Driebergen/Rijsenburg. In dit overleg heeft de gedeputeerde zijn steun uitgesproken voor de aanpak van de gemeente Driebergen/Rijsenburg. In het voorstel van GS heeft Driebergen/Rijsenburg een bijzondere positie gekregen. Afgelopen oktober heeft de gemeente gekozen voor de herindeling MALDD, ondanks het ontbreken van de beloofde informatie die in de loop van 2003 ter beschikking zou komen. De partijen geven aan dat zij graag de mogelijkheid hebben tot heroverweging als de deelnemende partijen niet dezelfde mening zijn toegedaan. De wet Arhi stelt de gemeenten echter niet in de gelegenheid tot heroverweging. Deze wet is ontworpen voor gedwongen herindeling. Dit past niet meer binnen de dualisering. De

gemeente Driebergen/Rijsenburg is van mening dat er binnen een half jaar overeenstemming moet zijn over een grondlegend document tussen de vijf deelnemende partijen. Er zijn volgens Driebergen/Rijsenburg drie mogelijkheden om dit te bereiken:

- GS en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gaan een gesprek aan inzake een gedeeltelijke ontheffing van de wet Arhi.
- GS zegt toe dat de zienswijze van de gemeente Driebergen/Rijsenburg onverkort wordt overgenomen.
- GS stelt de start van de Arhi-procedure een half jaar uit.

Driebergen/Rijsenburg is geen voorstander van de laatste mogelijkheid.

Mocht het voor GS niet mogelijk zijn om één van de overige voorstellen te honoreren, dan zal een aantal partijen binnen de gemeente Driebergen/Rijsenburg zich beraden over de positie van Driebergen/Rijsenburg inzake de herindeling.

Graag vraagt de gemeente Driebergen/Rijsenburg steun van de commissie om recht te doen aan de voorwaarden die de gemeente heeft gesteld.

Er worden geen vragen gesteld aan de heer Zoet door de commissieleden.

De commissie in eerste termijn

De heer Ruijs merkt op dat er veel meningen en visies verwoord zijn. Dit is een goede zaak bij een onderwerp waarbij zovelen zich betrokken voelen. De laatste week is zeer nuttig geweest. Een aantal zaken zijn hierbij aan de orde gekomen. Het CDA zal zelf ook informatie uit de samenleving halen. Het CDA heeft nog enkele punten c.q. vragen:

- Er is sprake van twee modellen: Het model van de herindeling en het federatieve model. Beide modellen hebben hun voor en tegens. Het is goed om de voor en tegens van beide modellen voor het betreffende gebied gemotiveerd zichtbaar te maken.
- De omvang van het gebied. Deze omvang wordt niet alleen bepaald door de aanwezige overheidsorganisaties. De heer Ruijs is van mening dat er duidelijkheid gegeven moet worden over welke gebieden gesproken wordt bij MALD, MALDD en WAL en de eventuele samenwerking tussen Driebergen/Rijsenburg, Doorn en Maarn. Graag zou de heer Ruijs een onderbouwing ontvangen van de consequenties van het niet participeren van één van de beoogde partners en van de relevante zaken voor de samenleving.
- Voor het CDA is de maatschappelijke gedragenheid een belangrijk gegeven.

Naar aanleiding van de antwoorden van de gedeputeerde zal het CDA haar overweging maken.

Mevrouw Van Bruggen merkt op dat de PvdA een aantal aanvullende vragen heeft:

- Het voorstel van GS d.d. 1 juli 2003. De keuze en de onderbouwing van de tabel op pagina 9 vindt de PvdA niet geheel duidelijk. Waarom heeft Wijk bij Duurstede niet dezelfde behandeling gehad als Driebergen/Rijsenburg? Waarom is dit niet meegenomen in de opties?
- Bij de tabel op pagina 9 is een aantal opvallende zaken. Waarom wordt er op het ene moment over een "ten dele draagvlak" gesproken als er twee gemeenten tegen zijn en op een ander moment over "nee" als er twee gemeenten tegen zijn?
- Waarom is voor Leersum, Maarn en Doorn optie vier als tussenoptie niet mogelijk?
- In het voorliggende statenvoorstel wordt genoemd dat in de Arhi-procedure ook Rhenen, Renswoude, Woudenberg en Wijk bij Duurstede worden betrokken. Betekent dit dat deze gemeenten ook zouden kunnen deelnemen aan de herindeling mocht dit wenselijk zijn vanuit deze gemeenten?
- Na maximaal 9 maanden zal een heroverweging plaatsvinden. Kan dit betekenen dat elke gemeente de mogelijkheid krijgt om uit te treden of geldt dit alleen voor GS en PS? Is dit eventueel te koppelen aan de conditie van Driebergen/Rijsenburg?
- Is GS van mening dat het maatschappelijk draagvlak door alle gemeenten goed is onderzocht?

- De commissie heeft het verslag ontvangen van de raadvergadering van Driebergen/Rijsenburg. Kan de commissie ook de verslagen ontvangen van de besluitvormingen van de overige gemeenten inzake de herindeling?

Daarnaast doet mevrouw Van Bruggen de suggestie de beraadslagingen van de commissie en PS na besluitvorming aan de gemeenten toe te zenden. De gemeenten krijgen zo ook een duidelijk inzicht in de overwegingen.

De heer Ditewig geeft aan dat de VVD voor een zorgvuldige afweging nog een aantal aanvullende technische vragen heeft. Volgens de VVD is het opmerkelijk dat in het statenvoorstel Wijk bij Duurstede wordt genoemd. Rhenen, Woudenberg en Renswoude worden volgens hem alleen genoemd in verband met de positie van Overberg en Elst. Graag zou de VVD hieromtrent meer duidelijkheid ontvangen. Graag zou de VVD een reactie ontvangen van de gedeputeerde over de mogelijkheden van de geamendeerde opties die in het geformuleerde, grondleggende document van Driebergen/Rijsenburg genoemd staan. Ook wordt in dit document gesproken over de uitwerking van de faciliteitverlening. Welke criteria of welke faciliteiten worden hier bedoeld? Daarnaast zou de VVD graag een toelichting ontvangen over de opstelling van BZK m.b.t. de duale positie van gemeente en provincie in het arhi-proces. Vervolgens kan er geconstateerd worden dat er een verouderd SGP is, hiervoor is een aanpassing noodzakelijk. Op wat voor termijn zal de SGP worden aangepast? Hoe zal dit worden verwoord in het Streekplan? Op de relatie BRU - Driebergen zou de VVD graag een toelichting ontvangen, inzake MALDD. Ook de frictiekosten, relatie stationsgebied, positie Zeist, Driebergen en BRU kunnen hierin meegenomen worden. Op dit moment bevinden we ons in de pré-Arhi-fase. Wat betekent dit ten opzichte van Leersum? Graag een toelichting op de huidige stand van zaken. In hoeverre is GS van mening dat er vanaf het begin af aan duidelijkheid moet zijn voor wat betreft de financiële consequenties voor de betrokken partijen. Wie is verantwoordelijk voor de financiële consequenties? Tot slot wil de VVD graag weten van de gedeputeerde wat de sterkte van het gemeten, maatschappelijke draagvlak is.

De heer Bijkerk merkt op dat het een goede zaak is dat de Staten de tijd nemen om meer informatie in te winnen en binnen eigen kring nader van gedachten te wisselen over het te nemen besluit. Graag ziet hij in de toekomst meer tijd ingepland voor de Staten bij het behandelen van een herindeling.

Binnen de fractie van GL is deze zaak slechts oriënterend besproken. In zijn fractie staan twee zaken tegenover elkaar. Enerzijds de traditie en het verkiezingsprogramma van GL, waarin scepsis staat voor wat betreft herindelingen. Anderzijds ziet GL ook de reële problemen op de Heuvelrug. Twee criteria zijn voor GL voor de uitkomst zeer bepalend. Ten eerste het politiek en maatschappelijk draagvlak. Ten tweede het feitelijke en blijvende voordeel dat burgers van deze herindeling zullen ondervinden.

GL heeft nog een aantal concrete vragen. Kan het college een evaluatie van de resultaten geven van de herindelingen die de laatste jaren hebben plaatsgevonden? Zijn de uitkomsten bij deze herindelingen inderdaad geweest zoals deze werden verwacht?

Graag zou GL een nadere beoordeling van het college ontvangen over het maatschappelijk draagvlak. Er bestaat verdeeldheid bij de betrokken gemeenten voor wat betreft dit draagvlak. Er zijn echter voor het vaststellen van het draagvlak verschillende methodes per gemeente gebruikt. De provinciale ambitie. De provincie dient volgens GL te kiezen voor een duidelijke, meerjarige betrokkenheid. Met respect voor gemeentelijke autonomie, er spelen echter een aantal zaken die GL graag duidelijk wil houden. Een voorbeeld hiervan zijn de gemeentelijke voorzieningen, loketfunctie in kernen, betrokkenheid van burgers in kernen en de identiteit en sociale samenhang van kernen. Er bestaat een spanningsveld tussen enerzijds de gemeentelijke autonomie en anderzijds de rol van de provincie. Er zal een duidelijke rol gedefinieerd moeten worden aangaande dit soort thema's. Graag zou hij hierover nader geïnformeerd worden.

Modaliteiten en alternatieven. De overige fracties hebben ook reeds op dit onderwerp gewezen. Er is sprake van een aantal alternatieven. Hij meent dat de alternatieven niet goed

tot hun recht komen in het voorliggende stuk. GL is van mening dat de alternatieven niet voldoende besproken zijn binnen de discussie inzake de herindeling.

Een aantal specifieke problemen. Hoe verhouden de wet Arhi en de opting-out van Driebergen/Rijsenburg zich ten opzichte van elkaar? Graag zou GL meer informatie van de gedeputeerde ontvangen over de omgang met de wens van Driebergen/Rijsenburg. Ook over de wens als zodanig zou GL graag de mening van de gedeputeerde vernemen. Hij zou ook graag een toelichting ontvangen op de positie van het BRU en de ruimtelijke en financiële consequenties die hier ook een rol bij spelen.

Ten slotte is hij van mening dat het college wellicht iets te simpel tot de conclusie is gekomen dat het gebied van Overberg tot Driebergen/Zeist/Bunnik een eenheid vormt. Volgens hem zijn er ook argumenten aan te dragen, waaruit zou blijken dat dit gebied juist geen eenheid vormt. Graag hij hierover nadere informatie.

De heer Gaaikema merkt op dat de PS aan de vooravond staan van een belangrijk, doch moeilijk besluit. De vijf betrokken gemeenten onderschrijven niet allemaal dezelfde visie. D66 heeft nog geen definitief standpunt bepaald. D66 sluit zich aan bij een aantal vragen die zijn gesteld door de overige fracties. Aanvullend vraagt hij zich af in hoeverre GS er bij de betrokken gemeenten op heeft aangedrongen om een plaatselijke opiniepeiling te houden. En in hoeverre heeft de provincie geholpen in de vorm van kwalitatieve randvoorwaarden en richtlijnen?

Mevrouw Jonkers merkt op dat de SP nog een aantal vragen heeft. Overberg heeft zich duidelijk tegen MALDD uitgesproken. Wat is de mening van de gedeputeerde hierover? De gedeputeerde spreekt in het behandelingsvoorstel over onvoldoende bestuurskracht binnen de MALD-gemeenten. Als de hierin genoemde dienstverlening aan de burgers voor GS uiterst belangrijk is, lijkt het de SP ook logisch om de burgers zich hierover te laten uitspreken. Hoe verklaart de gedeputeerde de opiniepeilingen in Driebergen/Rijsenburg en in Leersum?

Draagvlak. Volgens de gedeputeerde is er voldoende draagvlak voor de herindeling. Volgens het SP is de uitkomst van de opiniepeilingen en de opstelling van de raad en het college in Leersum hiermee in tegenspraak. Zij vraagt zich verder af of in het geval van een negatief conceptadvies herindeling door PS, de wet Arhi de mogelijkheid geeft aan de minister en de Kamer om de herindeling alsnog door te zetten.

Leersum is geen voorstander van de gekozen oplossing. Om Leersum buiten de herindeling te laten is geen optie, aangezien de problemen van Leersum daarmee niet worden opgelost. Heeft Leersum nog meer problemen, dan alleen de toegegeven uiterst kwetsbare, ambtelijke organisatie?

Bij de bestuurskracht van de MALD baseert GS zich op de meningen van gemeentesecretarissen en burgemeesters. De SP-fractie hecht eraan om GS erop te wijzen dat beide functionarissen niet door de bevolking zijn gekozen.

Kan de gedeputeerde verklaren dat Maarn en Doorn als zij opgaan in DRIEMADO geen interne samenhang vertonen en als er over MALD gesproken wordt deze samenhang er wel zou zijn? De SP zou graag een verklaring ontvangen van de gedeputeerde over de verschillende percentages in het personeelsverloop die genoemd worden voor Leersum. Afsluitend vraagt zij waarom Wijk bij Duurstede niet betrokken is bij de rapportages van GS.

De heer Van de Groep merkt op dat de CU van mening is dat GS zo spoedig mogelijk duidelijkheid moeten verschaffen aan de betrokken gemeenten. Er is een aantal vragen die voor de CU-fractie belangrijk zijn. Aan met name de positie van Wijk bij Duurstede hecht de CU belang. Over het tegen elkaar afwegen van alle opties en modellen en het draagvlak voor de verschillende modellen wordt in het voorliggende stuk geen duidelijkheid geboden. Welke ruimte denkt de gedeputeerde dat er nog bestaat om alle opties, modellen en het draagvlak beter in beeld te brengen? Bij de criteria is de CU van mening dat er niet alleen gekeken moet worden naar bestuurlijke/politieke en maatschappelijke aspecten, maar ook naar de menselijke criteria. Door de onderzoeken, de opiniepeilingen en door de uitspraken

van de gemeenteraden van de betrokken gemeenten is er veel informatie op dit gebied boven tafel gekomen. Hij is echter van mening dat deze informatie op een betere manier aan de commissieleden kan worden aangeleverd. Hij vraagt de gedeputeerde hiervoor zorg te dragen. Als er gesproken wordt over het stationsgebied van Driebergen/Rijsenburg, is het dan niet noodzakelijk om in overleg met de gemeente Zeist te treden?

Er wordt gesproken over het onder één gebied brengen van de Heuvelrug. Moeten Austerlitz en Zeist niet hierbij betrokken worden? Als er besloten wordt om Austerlitz en Zeist hier niet bij te betrekken, hoe verhoudt zich dat tot het argument dat in een MALD(D)-combinatie de gehele Heuvelrug één bestuurlijk gebied wordt?

De heer Bisschop merkt op dat hij zich bij veel vragen van de overige fracties aansluit. Hij hecht er echter aan om een signaal af te geven door het stellen van bepaalde vragen. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen die zijn gemaakt over het schema op de pagina's 8 en 9 van het voorliggende stuk. De nuances die in de tekst zijn aangebracht, hebben in het schema geen plaats gekregen. Hij verzoekt de gedeputeerde om de genoemde alternatieven nader te onderzoeken. Waarborgen. Waarom wordt een gemeentelijke herindeling uitgevoerd? Natuurlijk om de bestuurlijke slagkracht te vergroten. Een van de grote risico's van herindeling is de vergroting van de afstand tussen burger en bestuur. Voordat er een besluit wordt genomen over de herindeling, MALD of MALDD, moet de provincie zich afvragen of door de herindeling de betrokkenheid van de burgers groter wordt of dat dit juist vervreemding in de hand werkt. Graag verneemt hij of GS een garantie kan geven dat de betrokkenheid van de burgers niet verminderd wordt door de herindeling.

De financiële consequenties. Niet zelden komt het voor dat na een herindeling de burgers hogere financiële lasten krijgen en tegelijkertijd neemt de betrokkenheid en de verbondenheid met het plaatselijk bestuur af. Volgens de SGP is dit een kwalijke zaak. Het openbaar bestuur heeft hiervan te lijden en dit moet voorkomen worden.

Hij is van mening dat ook voor de bestuurlijke cohesie binnen MALDD een waarborg ingebouwd dient te worden.

Het draagvlak. De uitspraken van de respectievelijke gemeenteraden zijn de referentiekaders voor de provincie voor het bepalen of er wel of geen draagvlak is. Hoe deze gemeenteraden tot besluitvorming zijn gekomen, roept echter vraagtekens op. Het is van belang dat er een helder en eenduidig antwoord komt op de vraag hoe de gemeenteraden tot besluitvorming komen. Hij is van mening dat het grondlegend document van Driebergen/Rijsenburg een bestuurlijk traject kan zijn, waar de provincie verder mee zou kunnen gaan. Hierin kunnen diverse punten voor Driebergen/Rijsenburg worden opgenomen.

De heer Leeuwen Boomkamp merkt op dat de LPF in haar verkiezingsprogramma tegen gemeentelijke herindeling is, tenzij er voldoende financiële draagkracht bij de gemeenten ontbreekt, een goede dienstverlening aan de burgers niet door de gemeenten geboden kan worden. Een gemeentelijke herindeling moet het efficiënt functioneren van de ambtenaren bevorderen, de diensten aan de burger moeten verbeterd worden en sprake dient hoe dan ook te zijn van respect van de bestuurders voor de samenleving binnen de gemeente. Bij een aantal van deze gemeenten ontbreken één of meerdere van deze zaken. De LPF is in dit geval een voorstander van een fusie. De LPF heeft een alternatief dat nog niet op papier is terug te vinden. Zij zouden graag een fusie van de betrokken gemeenten zien, waarbij de faciliteiten centraal geregeld zouden moeten worden. De dienstbaarheid zou de LPF willen verbeteren. Bij herindeling is de LPF bang dat de burger zijn identiteit gaat verliezen. Heeft de gedeputeerde gedacht aan de mogelijkheid om een klein lokaal bestuur binnen de gemeente te plaatsen met een burgervader of burgermoeder en daarbij de overige faciliteiten centraal te regelen? Dit voorstel kan een enorme besparing opleveren, terwijl de dienstverlening aan de burger wordt gewaarborgd. De LPF sluit zich in de overige zaken aan bij de mening die is verwoord door GL.

Gedeputeerde Lokker antwoordt als volgt.

Het is de commissie bekend dat de herindeling en de bestuurlijke samenwerking op de Heuvelrug niet nieuw is. Dit onderwerp heeft een vrij lange, pijnlijke voorgeschiedenis. In 1997 is besloten om een gedwongen herindeling af te blazen. Er is aansluitend een strategisch gebiedsperspectief voor meerdere clusters van gemeenten gemaakt. De betrokken gemeenten hebben vervolgens bekeken wat zij gemeenschappelijk hadden en of zij een gemeenschappelijke visie voor de toekomst hadden. Twee jaar geleden heeft hij dit dossier overgenomen. Dit was het moment, waarop de gemeenten hebben gekeken naar het realiseren van de gemeenschappelijke doelstellingen. Er is intensief overleg gevoerd met de gemeentebesturen en de raden. Hieruit is het Heuvelrugberaad ontstaan. Het is voor GS belangrijk om het Heuvelrugberaad een plaats te geven in de opinievorming. Het is vanaf het begin helder geweest dat GS met een duidelijk voorstel moest komen. Op 10 juni 2002 hebben de Staten de gedeputeerde gevraagd daadkracht te ontwikkelen inzake dit dossier. Er is meer tijd voor nodig geweest dan aanvankelijk werd aangenomen.

Het draagvlak is een belangrijk criterium naast bestuurskracht. Voor GS wordt het draagvlak gemeten aan de hand van de meerderheid binnen de gemeenteraden. Er is vanuit de provincie wel enige druk uitgeoefend om ook de opinie van de bevolking te meten. Aansluitend hebben er discussies plaatsgevonden binnen de gemeenten. De uitslag hiervan was, dat 4 gemeenten vóór de gemeentelijke herindeling waren en één gemeente tegen. Deze uitslag is voor GS een duidelijke reden geweest om het voorstel door te zetten. Kan een gemeente die geen herindeling wenst, zich onttrekken aan het proces van de herindeling? De minister heeft hierop geantwoord dat geen enkele gemeente het vetorecht heeft. Hieruit hebben GS geconcludeerd dat er voldoende basis is, om dit voorstel aan PS voor te leggen. Voor wat betreft het draagvlak hebben GS zich niet bemoeid met de meerderheid binnen de gemeenten. Voor de leden van de commissie is dit wellicht wel van belang, maar voor GS niet.

Model. Waarom is gekozen voor het fusiemodel en niet voor een ander model? Andere modellen, bijvoorbeeld het federatiemodel, zijn zeker onderzocht, maar hierbij zitten de problemen met name in de aansturing. Hierdoor zou geen adequate besluitvorming plaats kunnen vinden. Enkele gemeenten waren voorstander van het federatiemodel en de andere gemeenten waren voorstander van het Seta-model. GS hebben voor het meest vergaande model gekozen, het fusiemodel.

Waarom is Wijk bij Duurstede niet in een vroeg stadium bij het voorstel van GS betrokken? Wijk bij Duurstede heeft zich uitgesproken om absoluut niet aan dit avontuur mee te willen doen. Vervolgens hebben GS de zaken niet nodeloos gecompliceerd. GS hebben alleen overleg gevoerd met de gemeenten die hebben aangegeven dat zij wel wilden participeren. De heer Van de Groep vraagt gedeputeerde of GS hebben overwogen om Wijk bij Duurstede dezelfde positie te geven als Driebergen/Rijsenburg. Hij antwoordt dat dit niet is gedaan omdat de gemeente Driebergen/Rijsenburg nog in het proces van overweging zat en bij Wijk bij Duurstede dit absoluut niet het geval was.

GS vragen op dit moment van PS om een start te mogen maken met de Arhi-procedure. Hij benadrukt dat GS niet vragen of zij de fusie reeds in gang mogen zetten. Als PS toestemming geven om de Arhi-procedure op te starten, dan zal er worden begonnen met een startbijeenkomst met de B&W's, de raden en de provincie. Hierin zal worden afgesproken bij wie welke verantwoordelijkheden ligt in het verdere proces. De heer Bijkerk merkt op dat hij graag meer duidelijkheid zou krijgen van de gedeputeerde. Hij vraagt om toestemming om de Arhi-procedure te starten, maar er wordt nog gesproken over diverse varianten. Betekent dit dat GS alle varianten meenemen bij de start van de Arhi-procedure of nemen GS alleen de MALDD-variant mee, zoals genoemd in het voorliggende stuk.

Gedeputeerde Lokker antwoordt dat GS inderdaad het voorstel van MALDD aan de gemeenteraden hebben gedaan. Er is naar aanleiding hiervan veel beweging bij de betrokken gemeenten en de belendende gemeenten ontstaan. De Arhi-procedure verplicht GS om de zaken die tijdens het proces naar voren komen te betrekken bij het uiteindelijke voorstel van GS. Dat betekent dat hierin varianten mogelijk zijn die niet door GS zijn genoemd. De heer Bijkerk vraagt hoe GS hier politiek mee omgaat. Gedeputeerde Lokker antwoordt dat GS natuurlijk het eigen voorstel steunen. Het gaat erom dat met elkaar tot een

bestuurlijke oplossing wordt gekomen voor de Heuvelrug, met voldoende draagvlak binnen de gemeenten zelf.

De heer Van de Groep vraagt of de overige varianten alleen onderzocht zullen worden als de Staten dit verzoeken. Gedeputeerde Lokker antwoordt dat als GS met de gemeentebesturen dit proces ingaan, er regelmatig met PS overleg zal worden gevoerd. PS zullen vanaf het begin goed betrokken zijn bij het gehele proces en de voortgang ervan. GS zullen met een helder document komen met daarop de beschrijving van ieders rol en verantwoordelijkheid. De heer Ruijs merkt op dat er binnen de Staten nog verschil van mening bestaat over het model van de uitvoering. Is de gedeputeerde bereid om een oplossing te zoeken als de Staten van mening zijn dat een andere variant de voorkeur verdient? De heer Ditewig benadrukt dat het noodzakelijk is om op deze vraag eerst helderheid te krijgen, voordat de verdere discussie gevoerd wordt.

Gedeputeerde Lokker antwoordt dat zodra PS aan GS toestemming verlenen om de Arhi-procedure te starten, GS hierover verantwoording zullen afleggen aan de Staten. Aan het begin van dat proces zal er een document door GS worden opgesteld met daarin een beschrijving hoe GS dit gaan voeren. De gemeenten moeten nu eerst zelf hun zienswijze op de herindeling geven. Hiervoor worden gesprekken gevoerd met de MALDD-gemeenten en de overige gemeenten die een relatie hebben met dit proces.

De heer Ruijs vraagt of er nog mogelijkheden zijn om tot een oplossing te komen, als PS tot de conclusie komen dat een ander model de voorkeur heeft ten opzichte van het MALDD-model. Gedeputeerde Lokker antwoordt dat GS, ondanks een voorkeur voor de MALDD-combinatie, ook de overige modellen voor de discussie in de Staten in beeld zullen brengen. De heer Gaaikema merkt op dat hij hierbij geen goed gevoel heeft. Hij is van mening dat als PS toestemmen in de start van het proces, hij vreest dat de gedeputeerde niet zal willen terug komen van de MALDD-combinatie. Gedeputeerde Lokker bestrijdt dit. Als PS toestemming voor de procedure geven, geven PS toestemming voor het open overleg dat de provincie met de gemeenten voert. In eerste instantie betreffen dit de vijf betrokken gemeenten. Er is door PS ook gevraagd overleg te voeren met de overige gemeenten. Als er meer mogelijkheden blijken te zijn conform de wensen van de gemeenten, dan zal dit ook binnen de commissie besproken worden.

De heer Van de Groep vraagt zich af of het niet goed zou zijn als de Staten bij de start van de Arhi-procedure GS direct verzoeken de overige modellen en alternatieven, naast MALDD, te onderzoeken.

Gedeputeerde Lokker verzekert de commissie ervan dat de opdracht uit de provincie en de gemeenten helder is. Er zal vanuit GS een gemotiveerd voorstel aan de commissie worden voorgelegd, hetzij MALD, MALDD of één van de overige varianten. Dit zal duidelijk worden gecommuniceerd.

De positie van Overberg. Dit zijn zaken die in het onderzoek zullen worden betrokken. Hij kan hierover op dit moment geen uitspraken doen.

Dualisering. Is er nog onderzocht hoe BZK hier in het arhi-proces over denkt? BZK heeft hier geen echt oordeel over. BZK realiseert zich dat de situatie zich nu in een ander stadium bevindt, dan in de top-down situatie.

Hoe wordt er omgegaan met een verouderd SGP? Het strategisch document is nog niet echt lang geleden vastgesteld. Binnen de Staten is geconstateerd dat als het stuk voldoet, het kan worden opgenomen in de kaders van het Streekplan. Dit punt wordt actueel als bijvoorbeeld Driebergen/Rijsenburg vraagt om een grondlegendend document, waarin wordt gevraagd of de deelnemende gemeenten dezelfde mening onderschrijven. Kunnen er garanties worden afgegeven voor een loyale samenwerking om te bouwen aan die ene gemeente? Vanuit Driebergen/Rijsenburg is dit niet zo'n vreemde vraag volgens de gedeputeerde.

Stationsgebied. Hierbij wordt uitgegaan van het ongedeelde gebied van Driebergen/Rijsenburg. Dat er bij de ontwikkeling van het stationsgebied met meerdere partners overleg zal moeten worden gepleegd, staat hier buiten.

Het is niet zo dat elke gemeente naar believen uit het proces kan stappen. Er zal wel geprobeerd worden om het draagvlak voor een eenduidige visie parallel te laten lopen aan

de Arhi-procedure. De provincie is ook bereid om dit te faciliteren. Het zou zeer goed zijn om vanuit de gemeenten een aantal fundamentele vragen op papier te krijgen. Dit zal dan mede dienen als input voor het grondlegend document. Dit traject zal zo spoedig mogelijk worden ingezet.

BRU in relatie tot de gemeente Driebergen/Rijsenburg. Als Driebergen/Rijsenburg samen met de overige gemeenten één gemeente gaat vormen, dan treedt Driebergen/Rijsenburg uit het BRU.

Financiële gevolgen herindeling. De financiële gevolgen van de herindeling moeten goed bekeken worden. Er moet niet op gerekend worden dat een herindeling per definitie een goedkope situatie is. De discussie over de financiën moet altijd in relatie tot de kwaliteit van de dienstverlening worden gezien.

Is er geleerd van vroegere herindelingen? Hij geeft aan dat er zeker geleerd is van voorgaande herindelingen. In dit proces hebben GS echter ook sterk gekeken naar de geschiedenis van de Heuvelrug zelf en niet zozeer naar voorgaande gemeentelijke herindelingen. In dit proces hebben de vijf gemeenten een gelijkwaardige positie gekregen. Kan er meer ruimte worden gegeven aan PS bij een gemeentelijke herindeling? Hierin kan door PS gebruik gemaakt worden van de kaderstellende rol en de opdrachtgevende functie. Binnen 36 weken vanaf heden zullen GS het uiteindelijke herindelingadvies opstellen. Dit zal worden besproken in de Statencommissie van oktober 2004. Dan zal de uiteindelijke, inhoudelijke discussie worden gevoerd over de herindeling. Op dit moment wordt er gesproken over het verlenen van toestemming aan GS om de Arhi-procedure te starten. Er zijn partijen die worstelen met hun verkiezingsprogramma. Hierover wordt binnen het college niet lichtzinnig gesproken. Er wordt gevraagd naar een optimale schaal, die ligt tussen de 16.000 en de 60.000 inwoners. Het voorstel bevindt zich daartussen. De gemeenten moeten aangeven hoe belangrijk het contact met de burgers is. De manier waarop gemeenten hieraan vorm willen geven is ook van belang. De verantwoordelijkheid ligt binnen een leefgemeenschap zelf.

Provinciale ambitie ten opzichte van gemeentelijke autonomie. Gaat de provincie zich nadrukkelijk bemoeien met de kwaliteit van een gemeente? Hij merkt op dat de betrokkenheid van de provincie bij de gemeenten bij wet is geregeld. Hij benadrukt dat GS alleen de wettelijke bevoegdheid volgen. Provincie en gemeenten proberen wel gezamenlijk de kwaliteit te waarborgen op het gebied van natuur, recreatie en infrastructuur. Hiervoor zijn de gemeenten en de provincie gezamenlijk verantwoordelijk. In die vorm probeert de provincie haar verantwoordelijkheid in te vullen, niet alleen als toezichthouder, maar ook als partner. Dit staat echter los van de herindeling.

Als PS het voorstel van GS afwijzen, wat zijn dan de consequenties? Als de volksvertegenwoordiging een voorstel afwijst, kunnen GS dit niet zonder meer naast zich neerleggen. Gezamenlijk zal de discussie worden aangegaan en er zal dan blijken wie er als "winnaar" uit de bus komt. GS en PS zijn uiteindelijk gezamenlijk verantwoordelijk voor het voorstel.

Afsluitend merkt hij op dat de vragen over de tabel op pagina 8 en 9 schriftelijk zullen worden beantwoord.

De voorzitter geeft aan dat er was afgesproken dat er geen tweede termijn zou plaats vinden. Hij sluit dit agendapunt af.

4. Conceptverslag Commissie Bestuur en Middelen d.d. 27 oktober 2003

Mevrouw Jonkers heeft een aantal wijzigingen op het verslag aan de heer Graafhuis gemaild. De voorzitter stelt voor om deze wijzigingen over te nemen. Aldus wordt besloten.

Nummer 14 van de toezeggingenlijst is gerealiseerd. Deze kan van de lijst worden verwijderd.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt het verslag vastgesteld.

5. Algemene rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de algemene rondvraag.

6. 9e Begrotingswijziging

De heer Gaaikema merkt op dat hij het betreffende stuk niet heeft ontvangen. De voorzitter stelt voor dat dit stuk zonder tegenbericht van D66 als sterstuk naar de Staten wordt gestuurd. De commissie gaat hiermee akkoord.

7. Wijziging tarieventabel algemene belastingverordening Utrecht 1997, met ingang van 1 januari 2004 BEM 40 Ps 8/12

Mevrouw Jonkers merkt op dat er over een stijging van 4 % in 2003 en een stijging van 3,5 % in 2004 wordt gesproken. De SP is van mening dat dit een snelle stijging is. De SP wil dit onderwerp graag nog binnen de fractie bespreken en gaat dus nog niet akkoord met een sterstuk behandeling.

De heer Streefland heeft in de vorige vergadering vragen gesteld over de hoogte van de vuurwerkleges. Hij heeft echter geen veranderingen kunnen vaststellen in het beleid aangaande de vuurwerkleges. Hij vraagt zich of het beleid is aangepast. Gedeputeerde Van Bergen antwoordt dat er binnen IPO-verband over de vuurwerkleges wordt gesproken. Naar aanleiding daarvan is besloten om deze vuurwerkleges zolang te bevriezen. GS zullen hierover bij PS terugkomen, zodra er meer bekend is uit IPO-verband.

De voorzitter stelt voor dit stuk, met uitzondering van de SP, als sterstuk naar de Staten te sturen. De commissie gaat hiermee akkoord.

8. Wijziging algemene subsidieverordening in verband met dualisering

Mevrouw Jonkers geeft aan dat dit onderwerp nog niet binnen de fractie van de SP is besproken. Zij merkt op dat zij er persoonlijk veel moeite mee heeft. Met name het feit dat de subsidieaanvragen waarvoor nog geen verordening of subsidieplafond is afgesproken, in zijn gehele omgang door GS zouden moeten worden behandeld, gaat de SP te ver. Zij zou graag zien dat er een voorbehoud wordt gemaakt voor de aanvragen waar nog geen afspraken voor zijn gemaakt.

Mevrouw Raven vraagt zich af in hoeverre de commissie alle informatie betreffende dit onderwerp ontvangt. Ook voor de controlerende functie is het noodzakelijk dat de commissie informatie ontvangt.

De heer Bisschop sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw Jonkers. Bij een subsidieverordening waarin de afhandeling goed geregeld is, maar helder geformuleerde kaders ontbreken, kan niet gesproken worden over dualisme. Hij zou graag een toelichting hierop ontvangen.

De heer Streefland geeft aan dat de CU de kaders mist en dat hij de indruk krijgt dat GS niets meer te zeggen hebben over de subsidietoekenningen.

De heer Vos merkt op dat het voorliggende voorstel in lijn ligt met hetgeen dualisme beoogt. De Staten hebben slechts alleen het budgetrecht. Zolang de voorstellen zich bevinden binnen de grenzen van het budget gaat de VVD hiermee akkoord.

De heer Levering vraagt of gedeputeerde een heldere uitleg kan geven over de kaderstellende taak ten opzichte van de controlerende taak.

De heer Nugteren en de heer Gaaikema sluiten zich aan bij de sprekers van overige fracties exclusief de spreker van de VVD.

Reactie van de heer Staal

De heer Staal merkt op dat er voor de meeste subsidies een verordening bestaat. In het geval dat dit niet zo is, is de begroting het kader. Als de begroting het kader is, is de controlerende taak achteraf de bemoeienis van PS.

De heer Van de Groep merkt op dat dit helder en logisch is. Er bestaan echter nog een aantal "witte vlekken" waar problemen over kunnen ontstaan. Daarnaast vraagt hij zich af waar exact de grens ligt, waarop GS besluit wel of geen overleg te plegen met PS bij ingrijpende beslissingen op het gebied van de huishouding van de provincie. Volgens hem is dit element in de voorstellen niet opgenomen.

De heer Levering merkt op dat in het verleden de Staten werden geraadpleegd bij een subsidie groter dan f 12.500,--. Dit is binnen het dualisme geheel veranderd. Hij is echter van mening dat als het kader ontbreekt, dit kader eerst moet worden vastgesteld.

De heer Staal antwoordt dat als een specifiek kader ontbreekt, de begroting als het kader dient. Over alle subsidies ontvangen de Staten informatie. Goed bestuur verlangt ook het proberen te realiseren wat het effect zal zijn van de besluitvorming. Gedeputeerden zijn zich zeer goed bewust van het feit dat voor de beslissingen die zij nemen, een politiek draagvlak aanwezig moet zijn.

De voorzitter stelt voor om dit stuk naar de Staten te sturen, echter niet als sterstuk. De commissie gaat hiermee akkoord.

9. Wijziging verordening bezwaar en beroep en klachten in verband met dualisering

De heer Ditewig vraagt of er bij de toelichting, bij onderdeel D, in de tekst, waar staat: ".... een van hen als vertegenwoordiger optreedt...." niet beter had kunnen staan "... een van hen als medevertegenwoordiger optreedt....". Daarnaast staat genoemd: "..... zij zijn uitsluitend verantwoording verschuldigd aan uw college.". Wordt hierbij PS of het college van GS bedoeld?

De heer Staal antwoordt hierop dat de vraag van de heer Ditewig schriftelijk zal worden beantwoord in het advies van de commissie aan de Staten.

De voorzitter stelt voor om dit stuk, met eventuele wijzigingen, door te sturen naar de Staten. De commissie gaat hiermee akkoord.

10. Bestuurlijke vertegenwoordiging

De voorzitter stelt voor om dit stuk als sterstuk door te sturen naar de Staten. Aldus wordt besloten.

11. Jaarplan 2004 en meerjarige agenda 2004-2007 Regio Randstad

Mevrouw Jonkers geeft aan dat de SP grote problemen heeft met dit samenwerkingsorgaan. De SP is een groot voorstander van samenwerking en afstemmen. Het is voor de SP niet acceptabel om een ondemocratisch samenwerkingsorgaan op te tuigen dat een begroting hanteert van groter dan € 2 miljoen. De SP is van mening dat de onderwerpen die dit orgaan behandelt, behandeld dienen te worden op provinciaal niveau.

De heer Gaaikema merkt op dat men zich moet blijven afvragen: "Wat heeft de burger eraan?". De kostenbeheersing is zeker een positief punt uit dit voorliggende stuk. In het verleden is door D66 de vraag gesteld of er een overzicht is van alle regionale overlegorganen die bestaan en de doelstellingen hiervan. Deze vraag is tot nu toe nog niet beantwoord. Graag brengt de heer Gaaikema deze vraag opnieuw onder de aandacht.

De heer Bijkerk merkt op dat overleg en afstemming op Randstadniveau van groot belang is. GL heeft grote zorg over dit beleidsterrein. Volgens de hem is het niet mogelijk om op Randstadniveau nog inzicht te krijgen in al deze processen en vergaderingen. Er wordt in sommige gevallen echter gesproken over grote bedragen. Sommige zaken staan haaks op de discussie die binnen de commissie gevoerd zijn. Hij maakt zich zorgen over de transparantie, de sturing en de controle. Moet er niet gedacht worden aan een oplossing?

Mevrouw Raven geeft aan dat het CDA zich op grote lijnen aansluit bij de mening van de heer Bijkerk. Het CDA vraagt zich ook af wanneer er concreet maatregelen getroffen worden.

De heer Ekkers sluit zich aan bij de mening van de heer Bijkerk dat er zaken spelen die van groot belang zijn. De taken zijn vaak helderder dan door de heer Bijkerk afgespiegeld wordt. Volgens de hem is het echter de vraag of op de genoemde zaken een eenvoudiger structuur toepasbaar is. Hij is daar niet van overtuigd.

De heer Van Bokkem merkt op dat het hier gaat om een zeer belangrijke uitstraling richting Europa en de rest van de wereld. Dit moet in de afweging meegenomen worden.

Reactie van gedeputeerde Lokker

Het is duidelijk dat er in de Randstad veel bestuurlijke drukte heerst. De regio Randstad is een verband waarin er bepaalde afspraken gemaakt worden. Hierin is een Noordvleugel en een Zuidvleugel te onderscheiden. Het is een belangrijk gremium, waaruit een input wordt geleverd voor het beleid. Op het moment dat Utrecht geen behoorlijke positie binnen de Randstad inneemt, kan men zich afvragen wat het nut hiervan is en of het noodzakelijk is om hierin te blijven investeren.

Er is de afgelopen maanden geïnvesteerd om de positie van Utrecht in de Noordvleugel neer te zetten. Hiervoor was het noodzakelijk om de betrokken partijen binnen Utrecht op één lijn te krijgen. Er is een beeld ontwikkeld voor het punt van de infrastructuur hetgeen wordt ingebracht in het BCR-overleg. Er wordt op diverse terreinen door de vier provincies geprobeerd om tot een gemeenschappelijke inbreng te komen. Desondanks hebben de Noord- en de Zuidvleugel een eigen zienswijze. Op het gebied van de groene ruimte bestaat er wel gemeenschappelijkheid tussen de vier provincies.

Er bestaat een verschil tussen het Platform Groene Hart en de regio Randstad. Bij het Platform Groene Hart zijn ook maatschappelijke organisaties betrokken.

Er bestaan veel visies, maar er ontbreekt een samenhangende visie. Op het moment dat er geen samenhangende visie is, kunnen er ook geen keuzes over de samenwerking gemaakt worden.

Wat heeft de burger eraan? Bij de infrastructuur, de woningbouwprogramma's, economische bedrijvigheid en kwaliteiten van het landelijk gebied moeten afspraken gemaakt worden, waarbij de burgers zich bediend voelen. De provincie moet in de toekomst helder zijn naar de burgers toe.

Is een eenvoudige structuur mogelijk? Hij is van mening dat als er naar de hoofdlijnen van het beleid gekeken wordt, de structuur inderdaad kan worden vereenvoudigd. Er wordt gewerkt aan een vermindering van de bestuurlijke druk.

De heer Ditewig vraagt tot wat voor conclusie gedeputeerde komt, als de discussie over MALDD wordt geprojecteerd op dit onderwerp. Gedeputeerde Lokker antwoordt dat de samenwerking in de Randstad van een andere kwaliteit is, dan de samenwerking die plaatsvindt op de Heuvelrug. Bij de samenwerking tussen de partners in de Randstad is sprake van een meer ingewikkelde situatie.

De heer Gaaikema merkt op dat, in het kader van de presterende provincie, de afspraken zo goed mogelijk SMART worden gemaakt met als doel zichtbare resultaten met maatschappelijke effecten te bereiken. Hij mist een dergelijke wijze van werken in het Randstaddossier en pleit daar sterk voor. Gedeputeerde Lokker antwoordt dat hij deze vraag nu niet concreet kan beantwoorden, maar dat hij deze opmerking van de heer Gaaikema serieus zal betrekken bij de werkzaamheden in Randstadverband, zoals bij de begroting etc.

De voorzitter stelt voor om dit stuk, met uitzondering van de SP, als sterstuk naar de Staten te sturen. De commissie gaat hiermee akkoord.

12. Deltametropool

Er wordt vastgesteld dat de gehele commissie de bijlage, behorende bij dit stuk, niet heeft ontvangen. Er zal worden getracht om de bijlage vóór 1 december 2003 aan de commissieleden aan te leveren, zodat het onderwerp tijdens die vergadering alsnog besproken kan worden.

De voorzitter schorst de vergadering van de commissie Bestuur en Middelen tot maandag 1 december 2003 om 14.⁰⁰ uur.